

ROZDZIAŁ 5

Budowa aparatów ortodontycznych

5.1. Elementy aparatów grubołukowych

Gumki separacyjne

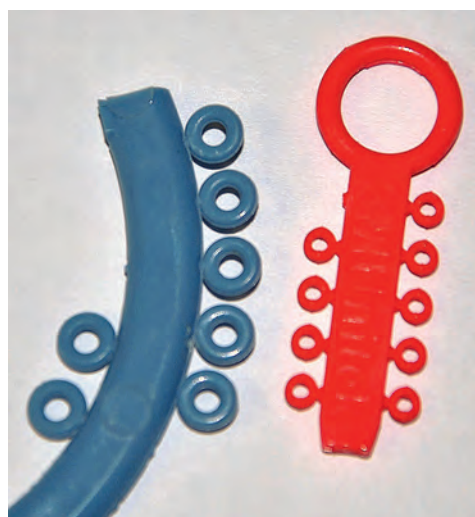
Mają grubość 1,5 mm. Zakładane są w celu zwiększenia przestrzeni między zębami. Zwykle w celu założenia pierścienia ortodontycznego. Zakładane są na około 1 tydzień. Mogą mieć wiele kolorów. Zakłada się je kleszczami do zakładania separatorów (fot. 5.1).

Łuk podniebienny Goshgariana

Łuk ten wykonany jest ze stali o średnicy 0,9 mm. Ma pętlę w centralnej części skierowaną do podniebienia miękkiego (*distal loop*, inaczej *reverse loop*) lub skierowaną w stronę siekaczy (*mesial loop*). Ma różne rozmiary i jest umocowany do pierścieni ortodontycznych lub śrub kortykalnych za pośrednictwem specjalnych zaczepów lub zostaje przylutowany. Stanowi dodatkowy element kotwiący (fot. 5.2).

Bi-Helix

Jest zakładany na podniebienie właściwe lub na wyrostek po stronie językowej zuchwy.

Fot. 5.1. Fotografia przedstawia po stronie lewej gumki separacyjne, a po prawej – ligatury gumowe. Wyraźnie widoczna jest różnica w wielkości jednych i drugich

Fot. 5.2. Łuk Goshgariana

Fot. 5.3. Bi-Helix

Fot. 5.4. Aparat ze śrubą Hyrax oraz płytami nagryzowymi cementowanymi na stałe w jamie ustnej

Fot. 5.5. Pierścień ortodontyczny z rurką

Fot. 5.6. Pierścienie poukładane w celu łatwiejszego dobrania rozmiaru do odpowiedniego zęba

Charakteryzuje się występowaniem dwóch pętli. Przymocowany jest do pierścieni na pierwszych zębach trzonowych. Zakładany jest na stałe w celu poszerzenia łuku zębowego szczęki lub żuchwy. Wykonany jest z drutu o średnicy 0,9 mm. Posiada różne rozmiary (S, M, L) (fot. 5.3).

Quad-Helix

Jest aparatem stałym gruboślukowym. Wykonany jest ze sprężystotwardego drutu stalowego o średnicy 0,9 mm. Charakteryzuje się występowaniem czterech pętli. Mocowany jest na podniebieniu właściwym na 3-6 miesięcy. Ma zastosowanie w poszerzeniu górnego łuku zębowego.

Śruba Hyrax

Aparat ze śrubą cementowany jest na podniebieniu właściwym na czas leczenia na 3-6 miesięcy. Powoduje ekspansję podniebienia. Obrót śruby powoduje rozszerzenie podniebienia w dwóch kierunkach (na boki) (fot. 5.4).

Pierścień ortodontyczny

Jest to stalowy element najczęściej zakładany na pierwsze zęby trzonowe (ale może być też założony na przedtrzonowce lub drugie trzonowce). Ma różne rozmiary i kształty dopasowane do anatomii zębów. Pierścień jest cementowany na stałe w jamie ustnej na czas leczenia (fot. 5.5-5.6). Do niego przylutowane mogą być: rurka od strony policzkowej oraz Hyrax, łuk Goshgariana czy Bi-Helix po stronie podniebiennej. Może być połączony z wyciągiem zewnątrzustnym.

Mikrośruby kortykałne

Są to miniimplanty tytanowe o średnicy od 1,2 do 2 mm i długości od 6 do 12 mm. Wkręcane są w znieczuleniu miejscowym pomiędzy korzeniami zębów przez błonę śluzową, a także w okolicy zatrzonowcowej czy w okolicy szwu podniebiennego (fot. 5.7). Można je umieszczać zarówno w przedsionku, jak i po stronie podniebiennej. Po zakończeniu leczenia są usuwane. Stanowią dodatkowe mocowanie, które pozwala wykonać niektóre przesunięcia nawet o 1/3 czasu krócej (fot. 5.8a-b).

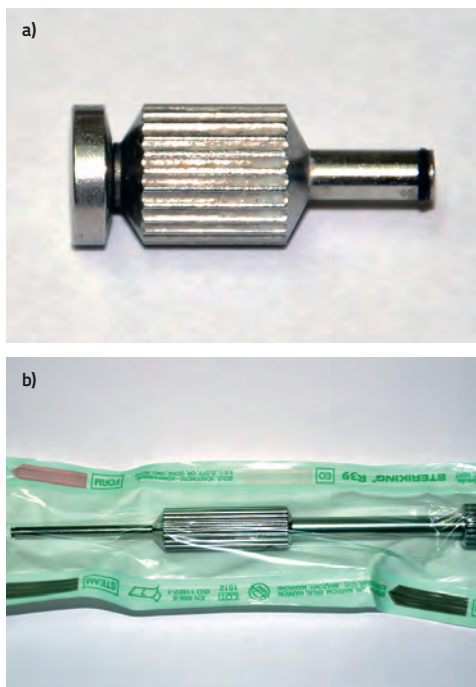
5.2. Elementy aparatów cienkołukowych

Zamki ortodontyczne

Obecnie do wyboru jest ponad sto rodzajów zamków ortodontycznych. Ich wspólnymi cechami są zakodowane w slotcie nachylenie oraz inklinacja zęba w łuku. W danym zestawie zamków każdy przeznaczony jest na konkretny ząb. Zazwyczaj oznaczone są kolorami i ułożone w opakowaniu w kolejności. Każdy zamek ma podstawę, którą mocuje się na zębie, slot – miejsce na drut ortodontyczny (może mieć wielkość od 0,18 lub 0,22 mm), trzon zamka i skrzydełko do mocowania ligatur. Zamki mogą być wykonane ze stali, z kompozytu lub porcelany. Zamki kompozytowe i porcelanowe są wysoce estetyczne i prawie niewidoczne w jamie ustnej, nie jest jednak możliwe ich wielokrotne przeklejenie w jamie ustnej, jeżeli zachodzi taka potrzeba. Występują zamki klasyczne – ze skrzydełkami przystosowanymi do zakładania ligatur – oraz samoligaturujące. Na niektórych zamkach występują dodatkowo haczyki. Zaczepy do zębów trzonowych różnią się wyglądem od zamków na pozostałe zęby. Na ich podstawie przylutowane są zestaw rurek i haczyków (fot. 5.9, str. 62).

Fot. 5.7. Śruby kortykałne w szczęce i żuchwie pokazane na modelu

Fot. 5.8. Śrubokręty do mikroimplantów: a) palcowy, b) ręczny